

Grensoverschrijdend Gedrag RKK

Jaarverslag 2024

R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag

1 januari 2024 tot en met 31 december 2024

Woord vooraf

Sinds 1 mei 2015 kunnen meldingen van grensoverschrijdend gedrag in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland worden gedaan bij het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag.

Dit verslag van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag betreft de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. In dit verslag wordt gerefereerd aan het Reglement R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag (hierna: 'het Reglement').

Het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag omvat:

1. de Raad van Toezicht;
2. de Meldpuntfunctionaris, tevens secretaris van de Klachtencommissie;
3. de Klachtencommissie;
4. het Platform Hulpverlening.

De Meldpuntfunctionaris en de leden van de Klachtencommissie worden op voordracht van de Raad van Toezicht door de Nederlandse Bisschoppenconferentie en het Dagelijks Bestuur van de Konferentie van in Nederlands gevestigde Religieuzen (KNR) voor een periode van vijf jaar benoemd.

1. De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van het Meldpunt bestond in 2024 uit:

- de heer mr. P.A.G. Cammaert, voormalig burgemeester van diverse gemeenten;
- de heer mr. drs. Th.E.M. Wijte, voormalig burgemeester van diverse gemeenten en voormalig (kanton)rechter-plaatsvervanger in de rechtbank Rotterdam;
- de heer drs. S.W.J.G. Schelberg, burgemeester van de Overijsselse gemeente Hengelo.

De Raad van Toezicht heeft tot taak om namens de Nederlandse Bisschoppenconferentie en het Dagelijks Bestuur van de KNR toezicht uit te oefenen op het functioneren van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. De Raad van Toezicht doet jaarlijks schriftelijk verslag aan de Nederlandse Bisschoppenconferentie en het Dagelijks Bestuur van de KNR van de werkzaamheden van het Meldpunt in het voorafgaande jaar.

De Raad van Toezicht heeft in 2024 één keer vergaderd, op 4 maart. Voorts vond in 2024 tussentijds overleg plaats over bestuurlijke aangelegenheden.

2. Het Meldpunt

2.1 De Meldpuntfunctionaris

De meldpuntfunctionaris heeft de volgende taken:

- Het ondersteunen van de Klachtencommissie bij de behandeling van meldingen en klachten over grensoverschrijdend gedrag in de zin van de Gedragscode Pastoraat.
- Het beantwoorden van vragen van klagers over grensoverschrijdend gedrag en zo nodig het doorverwijzen naar het Platform Hulpverlening, dat bij het Meldpunt is ondergebracht.
- Het regelmatig overleg voeren met de psychiater-psychotherapeut en met de vertrouwenspersonen, die aan het Platform Hulpverlening zijn verbonden.
- Het adviseren over ontvangen klachten en meldingen en het in goede afstemming met de voorzitter van de Klachtencommissie bewaken van het gehele proces van klachtenbehandeling.
- Het voorbereiden van hoorzittingen van de Klachtencommissie. Verslaglegging van deze zittingen en het schrijven van concept-uitspraken.
- Het voorbereiden van de bijeenkomsten van vertrouwenspersonen die aan het Meldpunt zijn verbonden en de bijeenkomsten van leden van de Klachtencommissie en van de Raad van Toezicht.
- Het opstellen van het jaarverslag van de activiteiten van het Meldpunt.

Mevrouw I. Meulendijk-Giese MSc. vervulde de functie van meldpuntfunctionaris tot en met 31 januari 2024. De heer dr. R.L.N. Westra vervulde de functie van meldpuntfunctionaris a.i. van 1 februari 2024 tot en met 1 september 2024. Vanaf 2 september 2024 is mevrouw mr. S.M.M. Klesser aangesteld in de functie van meldpuntfunctionaris. Het voornemen is om ook een waarnemend meldpuntfunctionaris aan te stellen in het geval dat de meldpuntfunctionaris verhinderd is.

2.2 De Klachtencommissie

De Klachtencommissie bestond in 2024 uit:

- de heer mr. R.J.M. Cremers, raadsheer bij het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, als voorzitter van de Klachtencommissie;
- de heer mr. dr. A.P.H. Meijers, voormalig universitair hoofddocent canoniek recht van de Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit van Tilburg als vicevoorzitter van de Klachtencommissie;
- mevrouw drs. L. Erftmeyer, pedagoge en onder meer werkzaam als bemiddelaar voor Perspectief Herstelbemiddeling, als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'deskundige op het gebied van de gedragswetenschappen';
- mevrouw drs. N.A.M. van Beelen, psychologe, als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'deskundige op het gebied van de gedragswetenschappen';
- de heer mr. P.R.M. van der Ven pr., emeritus ziekenhuispastor, als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'pastoraal werkende';
- pastoor mr. drs. J.C.M. Steenvoorden pr. als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'pastoraal werkende';
- pastoor mr. L.J.M. Janssens O.Carm., als lid van de Klachtencommissie in de kwaliteit van 'pastoraal werkende'.

Er hebben in 2024 twee zittingen van de Klachtencommissie plaatsgevonden, op 8 april 2024 en op 28 juni 2024. Daarnaast heeft de voorzitter van de Klachtencommissie naar aanleiding van een melding uit 2023 (Jaarverslag 2023, melding nr. 1) op verzoek van de kerkrechtelijk

verantwoordelijke, een onderzoek uitgevoerd als bedoeld in artikel 34.1 en artikel 35 van het Reglement.

2.3 Het Platform Hulpverlening

Gedurende het jaar 2024 was de heer drs. D.G.L. van Dijk, psychiater-psychotherapeut, verbonden aan het Platform Hulpverlening. In dat jaar zijn er vier contacten met hulpvragers geweest. Deze waren door de meldpuntfunctionaris doorverwezen.

Bij twee contacten was één gesprek voldoende en was geen doorverwijzing nodig. Eén contact was een verzoek om een counseling gesprek met een geestelijke over een actueel dilemma, dat geen vervolg nodig had. Het andere contact betrof een vraag om een assessment voor een geestelijke, op verzoek van de kerkrechtelijk verantwoordelijke. Hierin is door de heer Van Dijk bemiddeld, door deze geestelijke bij een vrijgevestigd psychiater te laten onderzoeken. Betrokkenen maakten geen gebruik van de mogelijkheid een gespreksverslag te ontvangen.

Er waren, evenals in het voorgaande jaar, geen contacten met de vertrouwenspersonen. Aan een gewenste kennismaking met de vertrouwenspersonen kon in 2024, door de vacature voor de functie van meldpuntfunctionaris, geen invulling worden gegeven. Na de opvolging van de meldfunctionaris a.i. per 2 september 2024, is afgesproken deze nadere kennismaking op 11 februari 2025 te laten plaatsvinden.

Vanaf het aantreden van de meldpuntfunctionaris per 2 september 2024 hebben de psychiater-psychotherapeut en de meldpuntfunctionaris op regelmatige basis gesprekken over werkwijze en individuele casuïstiek.

Overigens: in bijzondere gevallen leveren bisdommen en religieuze instituten ook maatwerk op het gebied van hulpverlening.

3 Ontvangen meldingen

In de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024 zijn bij het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag 19 meldingen binnengekomen die (deels) betrekking hebben op schendingen van de Gedragscode Pastoraat, zodat deze onder de bevoegdheid van het Meldpuntpunt en de Klachtencommissie vallen.

Daarnaast zijn er in de bovengenoemde periode bij het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag 18 meldingen binnengekomen die geen betrekking hebben op schendingen van de Gedragscode Pastoraat en die dus niet vallen onder de bevoegdheid van het Meldpunt en de Klachtencommissie.

Bij de terminologie, zoals gehanteerd in onderstaande meldingen, zij opgemerkt, dat melder een man of een vrouw kan zijn en dat de term geestelijke in dit verslag op een priester, pastoor, kapelaan, religieus, religieuze of pastoraal werk(st)er kan duiden. Onder kerkrechtelijk verantwoordelijke wordt verstaan: de diocesane bisschop (of diens plaatsvervanger), de ordinaris van het Militair Ordinariaat, de verantwoordelijke vicaris, prelaat of hogere overste onder wiens verantwoordelijkheid de handeling(en) vallen die worden aangeklaagd.

A. Meldingen die betrekking hebben op seksueel gerelateerd grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van minderjarigen in de zin van de Gedragscode Pastoraat:

1. Melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. Melder maakt zich zorgen over de seksueel getinte opmerkingen van de geestelijke over minderjarige jongens en de manier van omgang met hen. Het meldpunt schakelt een vertrouwenspersoon in. Deze neemt contact op met de kerkrechtelijk verantwoordelijke. In samenspraak is besloten, dat de kerkrechtelijk verantwoordelijke een gesprek met de betrokken geestelijke aangaat.

B. Meldingen die betrekking hebben op seksueel gerelateerd grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van meerderjarigen in de zin van de Gedragscode Pastoraat:

2. Melding van langjarig seksueel en psychisch grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. De melding wordt niet omgezet in een klacht, omdat melder daarvan afziet.
3. Melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. De geestelijke wordt door de melder op de hoogte gesteld van de melding. De geestelijke neemt eveneens contact op met het meldpunt. De melding wordt omgezet in een klacht. Er vindt een zitting van de Klachtencommissie plaats. De klacht wordt gegrond verklaard en het advies wordt aan de kerkrechtelijk verantwoordelijke verstuurd.
4. Melding door de kerkrechtelijk verantwoordelijke van seksueel grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. De melding betreft gedrag van decennia geleden en wordt gedaan met de intentie tot volledigheid van de beeldvorming van deze geestelijke in het al bestaande dossier betreffende deze geestelijke. De geestelijke is psychisch en fysiek niet meer contactbekwaam. De voorzitter van de Klachtencommissie wordt van de melding op de hoogte gesteld.
5. Twee melders doen melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag door dezelfde geestelijke. Op advies van het meldpunt volgen enkele gesprekken met een vertrouwenspersoon. Vervolgens voert de kerkrechtelijk verantwoordelijke een gesprek met beide melders. De kerkrechtelijk verantwoordelijke spreekt ook met de geestelijke, informeert deze over het voornemen tot het indienen een klaagschrift vanwege de kerkrechtelijk verantwoordelijke, stelt de geestelijke op non-actief en verzoekt deze om hulp te zoeken. De kerkrechtelijk verantwoordelijke dient een klaagschrift in, dat door de voorzitter van de Klachtencommissie ontvankelijk wordt verklaard. De zitting van de Klachtencommissie zal plaatsvinden in 2025.

C. Meldingen die betrekking hebben op niet-seksueel gerelateerd grensoverschrijdend gedrag in de zin van de Gedragscode Pastoraat:

6. Melding over negatieve uitlatingen van een geestelijke jegens de melder. De melder heeft zich ook gewend tot de kerkrechtelijk verantwoordelijke van de geestelijke zonder dat dit tot een oplossing leidde. De melding wordt omgezet in een klacht en deze wordt behandeld door de Klachtencommissie. Er is een advies aan de kerkrechtelijk verantwoordelijke verstrekt, nadat de commissie geconcludeerd heeft niet in staat te zijn de klacht gegrond of ongegrond te verklaren.

7. Melding van het weigeren door een parochiebestuur van het uitspreken van misintenties tijdens een uitvaart. Het meldpunt schakelt een vertrouwenspersoon in. Het meldpunt legt de melding voor aan de kerkrechtelijk verantwoordelijke die de melding afhandelt.
8. Melding op advies van een parochiebestuur naar aanleiding van het wel of niet accepteren door een geestelijke van een nalatenschap van een familielid van melder. De familie wendt zich tot het meldpunt. Het meldpunt neemt contact op met de kerkrechtelijk verantwoordelijke, die de melding overneemt en de geestelijke adviseert.
9. Melder is in de jaren '70 ernstig gepest door een docent op de basisschool. Deze docent is later geestelijke geworden. De melder verzoekt om een gesprek met deze geestelijke. De geestelijke biedt excuses aan. De kerkrechtelijk verantwoordelijke handelt de melding af.
10. Melding van grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke sinds 2019 jegens de melder. De melder zet de melding niet om in een klacht. De kerkrechtelijk verantwoordelijke wordt op de hoogte gesteld van de melding en handelt deze af.
11. Melding van grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. Melder wil dat de geestelijke stopt met dit gedrag en hulp krijgt. Melder zet de melding om in een klacht, die voorgelegd wordt aan de voorzitter van de Klachtencommissie. Melder trekt vervolgens de klacht in.
12. Melding van grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke jegens de zoon van de melder. De melder wil geen klacht indienen. Het meldpunt overlegt met een vertrouwenspersoon. Deze geeft advies om contact op te nemen met de kerkrechtelijk verantwoordelijke, waarop het meldpunt dit ook doet. De kerkrechtelijk verantwoordelijke schakelt eerst de vertrouwenspersoon in en handelt vervolgens de melding zelf af.
13. Melding van meerdere melders per brief aan de kerkrechtelijk verantwoordelijke en het meldpunt, met betrekking tot een zorgwekkende situatie in de verhouding tussen een geestelijke en een koor. Er wordt verzocht om een bijdrage aan de oplossing van het probleem. De kerkrechtelijk verantwoordelijke geeft aan er al aandacht aan te hebben besteed. Er wordt geen klacht ingediend. Het meldpunt adviseert de melders in gesprek te gaan met een vertrouwenspersoon. Het meldpunt neemt vervolgens contact op met de kerkrechtelijk verantwoordelijke die de melding afhandelt.
14. Melding over de bejegening door een geestelijke jegens de melder tijdens een viering. Het meldpunt neemt contact op met de kerkrechtelijk verantwoordelijke, die toezegt de melding af te handelen.
15. Melding jegens een geestelijke in verband met grensoverschrijdend gedrag. Melder ziet af van het indienen van een klacht. Het meldpunt adviseert melder in contact te treden met een vertrouwenspersoon.
16. Melding op advies van de kerkrechtelijk verantwoordelijke over negatieve ervaringen met een geestelijke binnen een kerkelijke instelling. De meldpuntfunctionaris adviseert de melder een gesprek met een vertrouwenspersoon.

17. Melding van verbaal grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. De melding is tegelijkertijd aan de kerkrechtelijk verantwoordelijke gestuurd. Er heeft een gesprek tussen de geestelijke en de melder plaatsgevonden in aanwezigheid van een vertrouwenspersoon.
18. Melding van grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke jegens de melder. Er is een vertrouwenspersoon ingeschakeld.
19. Melding van grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. Na de melding reageert de melder niet meer op herhaalde contactverzoeken door de meldpuntfunctionaris.

D. Meldingen die niet onder de bevoegdheid van het Meldpunt en de Klachtencommissie vallen:

1. Melding met het verzoek om bemiddeling bij grensoverschrijdend gedrag tussen vrijwilligers van een parochie. Er wordt een vertrouwenspersoon ingeschakeld.
2. Anonieme melding met bekendmaking van telefoonnummer met betrekking tot de mogelijke onrechtmatigheid in betalingen van het bestuur van een parochie. Dit wordt als vertrouwelijke informatie gedeeld en er wordt geen klacht ingediend. Het Meldpunt adviseert de bevindingen direct met de kerkrechtelijk verantwoordelijke als toezichthouder te bespreken. De kerkrechtelijk verantwoordelijke wordt hierover door het meldpunt geïnformeerd.
3. Melding die omgezet wordt in een klacht over het verstrekken van onjuiste informatie door een geestelijke in een canoniekrechtelijke kwestie betreffende een huwelijk. De klacht wordt voorgelegd aan de voorzitter van de Klachtencommissie. De voorzitter oordeelt dat artikel 5.2 van de Gedragscode Pastoraat hier niet van toepassing is.
4. Melding over drie mannen in de parochie die afzonderlijk van elkaar de melder lastig hebben gevallen. De kerkrechtelijk verantwoordelijke heeft naar het meldpunt doorverwezen. Er wordt een vertrouwenspersoon ingeschakeld.
5. Melding over negatieve uitlatingen van een geestelijke. De kerkrechtelijk verantwoordelijke bespreekt dit met de geestelijke.
6. Melding over het gebrek aan goede communicatie binnen een parochie. Een gesprek heeft de situatie genormaliseerd tussen beide partijen.
7. Melding jegens een penningmeester van een parochie. Brieven van de melder aan de penningmeester en het bestuur van de parochie hebben niet tot een reactie geleid. De melding is ook bij de kerkrechtelijk verantwoordelijke neergelegd. Het gemelde gedrag valt niet onder de Gedragscode Pastoraat. Melder wordt doorverwezen naar andere instanties.
8. Melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag jegens een medewerker van een parochieblad. Deze persoon valt niet onder de werkingssfeer van de Gedragscode pastoraat. Het Meldpunt neemt contact op met de kerkrechtelijk verantwoordelijke die de melding afhandelt.

9. Melding van recent seksueel grensoverschrijdend gedrag door een voormalig geestelijke. Meldster wordt doorverwezen naar de politie.
10. Melding over de wijze waarop een geestelijke met de melder communiceert. De meldpuntfunctionaris adviseert de melder hierover het gesprek met de geestelijke aan te gaan. Dit advies wordt opgevolgd.
11. Anonieme melding. Een adres en telefoonnummer worden wel bekend gemaakt. Na herhaalde pogingen slaagt de meldpuntfunctionaris er niet in om in contact met de melder te treden.
12. Anonieme melding. Conform artikel 4.2 van het Reglement kan hier inhoudelijk geen actie op ondernomen worden.
13. Anonieme melding. Een mailadres is wel bekend gemaakt. De melder reageert niet op diverse pogingen per mail tot contact.
14. Anonieme melding. Conform artikel 4.2 van het Reglement kan hier inhoudelijk geen actie op ondernomen worden.
15. Melding van mogelijk toekomstig grensoverschrijdend gedrag door een geestelijke. In samenspraak met melder wordt besloten alert te blijven op het gedrag van de geestelijke.
16. Melding naar aanleiding van een oud dossier. Melder zegt dat er recente nieuwe gebeurtenissen zijn. Reeds eerder is melder per brief medegedeeld, dat het meldpunt niets meer voor melder kan doen, daar deze geestelijke al lang geleden is uitgetreden.
17. Melding over grensoverschrijdend gedrag door bestuursleden van een parochie. Melder voert meerdere gesprekken met een vertrouwenspersoon. Het meldpunt adviseert melder advies in te winnen bij een arbeidsjurist. Melder is voornemens een klaagschrift in dienen.
18. Melding van grensoverschrijdend gedrag van een bestuurslid van een parochie over houding, gedrag en de wijze waarop deze zijn functie uitoefent. Melder heeft hierover ook contact opgenomen met de kerkrechtelijk verantwoordelijke. Op advies van het meldpunt is er een gesprek met een vertrouwenspersoon. Het meldpunt overlegt met de kerkrechtelijk verantwoordelijke die de melding afhandelt.

Naast het behandelen van meldingen over grensoverschrijdend gedrag, vervult de meldpuntfunctionaris ook een belangrijke rol bij het beantwoorden van uiteenlopende informatieve vragen die bij het meldpunt binnenkomen. Regelmatig wordt een beroep gedaan op de meldpuntfunctionaris voor hulp, bijvoorbeeld bij het doen van archiefonderzoek of voor uitleg, bijvoorbeeld over de Gedragscode Pastoraat. De meldpuntfunctionaris biedt in eerste instantie altijd een luisterend oor. Dit heeft ook ten doel om melders goed naar andere bevoegde instanties of hulporganisaties te kunnen doorverwijzen, wanneer een melding niet onder de bevoegdheid van het Meldpunt en de Klachtencommissie valt. Op deze wijze biedt het meldpunt ook ondersteuning aan personen die vragen hebben die niet direct leiden tot een klacht, maar die wel behoefte hebben aan informatie, begeleiding of verdere hulp.

4 Vertrouwenspersonen en hulpverlening

In 2024 is er meerdere keren een beroep gedaan op een vertrouwenspersoon.

Er is geen systematische intervisie van de vertrouwenspersonen geweest, omdat het aantal gesprekken per vertrouwenspersoon beperkt was.

De gevolgen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag kunnen groot zijn en veel impact hebben. Het kan dan belangrijk zijn om hier deskundige hulp bij te vragen. De psychiater-psychotherapeut, die is verbonden aan het Platform Hulpverlening helpt desgewenst bij het vinden van deskundige psychologische hulpverlening.

5 Privacy

Het Meldpunt gaat op een veilige manier met persoonsgegevens om en respecteert de privacy van betrokkenen. Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt. Het Meldpunt gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt het Meldpunt voor passende beveiliging van persoonsgegevens. Om een en ander vast te leggen is in 2018 een privacyreglement vastgesteld. Dit reglement is te raadplegen via de website van het Meldpunt: <https://rkmeldpunt.nl/privacyverklaring/>

6 Colofon

Dit jaarverslag is conform artikel 2.4. van het Reglement aangeboden aan de Nederlandse Bisschoppenconferentie door de Raad van Toezicht van het R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag.

R.-K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag
E contact@rkmeldpunt.nl
T 06 24 955 899
I rkmeldpunt.nl